

การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด*

The Development Of Analytical Reading Ability Of Matthayomsuksa II Students By Using SQ4R Method And Mind – Mapping Technique

ชลธิดา หงษ์เหม (Cholthida Hongheam) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนคงคารามอำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่แบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t –test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2560 เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

The Independent study is Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree Master of Education Program in Teaching Thai Language Program of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2017, on the title of The development of analytical reading ability of matthayomsuksa II students by using SQ4R method and mind – mapping technique.

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail : noilovekangok@hotmail.com โทรศัพท์ 083 – 8871534 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษบา บัวสมบูรณ์ อาจารย์ ดร.อุบลวรรณ ส่งเสริม และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวี ผลพันธิน

Student of Master Degree, the Degree Master of Education Program in Teaching Thai Language Program of Curriculum and Instruction, Silpakorn University E-mail : noilovekangok@hotmail.com Tel. 083 – 8871534 Asst.Prof.Busaba Buasomboon, Ph.D.Ubonwan Songserm And Asst.Prof. Yuwaree Polpanthin.

ที่ระดับ .05 2) ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

Abstract

The purpose of pre - experimental designs were to 1) compare analytical reading ability of mathayomsuksa II students before and after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. 2) investigate the opinions of mathayomsuksa II students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. The sample of this research were 45 mathayomsuksa 2/2 students of Kongkaram school, Muang Phetchaburi, Phetchaburi province in the first semester of the academic year 2017. The research instruments were lesson plans, the test of analytical reading ability, and questionnaires on student' opinions towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test for dependent.

The results of this research were concluded as follow, 1. Analytical reading ability of mathayomsuksa II students after learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique was significantly higher than before at the .05 level. 2. The opinions of mathayomsuksa II students towards learning by using SQ4R method and Mind – Mapping technique were at high agreement level.

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ได้มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด หลักการใช้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม (กรมวิชาการ 2551 : 3) โดยความรู้ทางภาษาที่สำคัญ และผู้เรียนต้องนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลา ก็คือ ความรู้ในเรื่องทักษะทางภาษา ทั้ง 5 ทักษะ ซึ่งจากทักษะดังกล่าวทั้งหมดนั้น ทักษะการอ่านถือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และพัฒนาชีวิต มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ในการปลูกฝังค่านิยม ทศนคติ ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความรู้สึกและประสบการณ์ และเป็นทักษะที่ช่วย ในการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริง ดังที่ อัจฉรา ประดิษฐ์ (2552 : 19) ได้สรุปถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการเรียนรู้ เป็นรากฐานของการศึกษาที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆอย่างรวดเร็ว กว้างขวางยิ่งขึ้น ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านจะมีมุมมองและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมทั้งเป็นคนยืดหยุ่น ปรับตัว เข้ากับสังคมและพัฒนาสังคมได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ (2546 : 1) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม เพราะทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถ พฤติกรรม และค่านิยมต่างๆ ช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต ดังนั้น การอ่านจึงมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ เพราะการอ่านจะสามารถทำให้ผู้อ่านแก้ปัญหาต่างๆในชีวิตได้ เป็นผู้ที่ยืนต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถสนองตอบ

ความต้องการ ความสนใจของตัวผู้อ่านเอง สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อ่านและสังคมให้ดีขึ้น รวมไปถึงทำให้ผู้อ่านสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข

ทักษะการอ่านแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ทักษะการอ่านขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออกเสียง การอ่านจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง จุดประสงค์หลักเพื่อให้ได้ความรู้และความเพลิดเพลินจากการอ่าน และทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การอ่านเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า อ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น การอ่านในขั้นนี้เป็นการอ่านที่ต้องใช้ความสามารถในการคิดขั้นสูงเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น โดยทักษะการอ่านขั้นสูงที่จำเป็นและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันก็คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ กล่าวคือ มิใช่เป็นเพียงการอ่านเพื่อความรู้และความเพลิดเพลินเท่านั้น แต่ยังต้องมีการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารในด้านต่างๆด้วย ผู้ที่มีความสามารถในด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์จะเป็นผู้ที่สามารถคิดได้ลึกซึ้ง ชาญฉลาด รอบคอบ สามารถปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนดังปัจจุบัน (กรมวิชาการ 2546 : 208-210)

สุวิทย์ มูลคำ (2550 : 40) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ สรุปไว้ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์ ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง สำรองความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหา การประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่างๆได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พรทิพย์ แซ่ซัน และเฉลิมลาภ ทองอาจ (2553:54) ที่กล่าวถึงความจำเป็นของการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่า การอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นปัจจัยสำคัญในการอ่านในยุคปัจจุบันที่ผู้อ่านต้องเลือกบริโภคสื่อต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของสังคม การติดต่อสื่อสารของโลกไร้พรมแดน เพราะทำให้นักเรียนมีหลักการแยกแยะประเมินเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต พิจารณาความแตกต่างและความเป็นเหตุเป็นผลของสิ่งที่เกิดขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจหรือสรุปสิ่งใดลงไป และเป็นทักษะที่ใช้มากในวงการศึกษาและอาชีพต่างๆในปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของการอ่านเชิงวิเคราะห์ดังกล่าว หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง คือ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน (กรมวิชาการ 2551 : 2) และได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน เมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 ไว้ว่า ผู้เรียนจะต้องสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและ บทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญ และรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอน และความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่านได้ (กรมวิชาการ 2551 : 5)

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ยังมุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยกำหนดการประเมินสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะสมรรถนะในข้อที่ 2 คือ ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์

การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กรมวิชาการ 2551: 34) ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นหนึ่งที่ได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในมาตรา 24 ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาด้านความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการคิด โดยเน้นว่าจะต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 14)

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียน แต่ถึงแม้ว่า หลักสูตรจะให้ความสำคัญกับการสอนการวิเคราะห์จากการอ่าน แต่ก็พบว่า นักเรียนยังคงมีปัญหาในเรื่องการอ่าน ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (O – NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557, 2558 และ 2559 จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) พบว่า ในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่าน นักเรียนโรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี ทำคะแนนสอบเฉลี่ยได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนตั้งไว้ คือร้อยละ 50 ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมิน PISA ปี 2012 ที่พบว่า นักเรียนไทย ร้อยละ 33 มีระดับการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี (จิตติยา สัญญพันธ์ 2559 : สัมภาษณ์) ซึ่งมีความเห็นว่า การที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยในสาระการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านตกต่ำนั้น เป็นเพราะครูผู้สอนไม่ได้สอนให้นักเรียนรู้จักการอ่านเชิงวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียน การสอน หรือในการออกข้อสอบ ข้อสอบส่วนมากของครูก็จะเน้นในเรื่อง ความรู้ ความจำ หรือความเข้าใจ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ (อุทัยวรรณ มินุช 2559 : สัมภาษณ์) ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อสอบวัดระดับความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ นั้น มักจะเน้นวัดและประเมินผลทักษะการอ่านระดับวิเคราะห์เป็นสำคัญ ถ้านักเรียนไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน ก็จะไม่สามารถทำข้อสอบได้ ส่งผลให้คะแนนทดสอบทักษะการอ่านของนักเรียนค่อนข้างตกต่ำ กลายเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคน

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 11) ได้กล่าวถึงสภาพและสาเหตุของปัญหาที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนอ่านภาษาไทยไม่ประสบผลสำเร็จ ว่าเกิดจากปัญหาหลายด้าน ทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวครู ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับที่ จำรูญ เหลืองขจร (2543 : คำนำ) ได้กล่าวว่า วิธีสอนของครู ในกระบวนการเรียนการสอน มุ่งเน้นการท่องจำเพื่อสอบมากกว่าเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ทิศนา ขัมมณี (2547 : 177) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ของครูเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาในห้องเรียนและท่องจำตำราเป็นส่วนใหญ่ ผู้เรียนจึงขาดประสบการณ์การศึกษาจากความเป็นจริงรอบตัว ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดการนำประสบการณ์หรือข้อมูล มาสังเคราะห์ให้เป็นปัญหาที่สูงขึ้น

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนมีหลายแนวทาง เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค KWL- PLUS การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธี

สอนแบบ SQ4R การจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มร่วมมือ การจัด การเรียนรู้โดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เพราะเป็นวิธีการสอนอ่านที่เป็นระบบ เป็นวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่าน การตีความ ขยายความ สรุปและจับใจความสำคัญจากการอ่านด้วยตนเอง โดยการสอนแบบ SQ4R จะเน้นการอ่านซ้ำๆจนกว่าจะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ (สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ 2545 : 92) ซึ่งสอดคล้องกับที่ บุหลัน คำยิ่ง (2556 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียน การสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ผู้เรียนได้ฝึกกลวิธีการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อช่วยให้เข้าใจความหมายของบทอ่าน รวมทั้งผู้อ่านยังได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกคิดที่ซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีกว่าการอ่านโดย ไม่ได้ตั้งคำถามเอาไว้ล่วงหน้า เพราะการใช้คำถามจะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวคิดจากคำถามและพยายามหาคำตอบ ดังนั้นการใช้คำถามจึงเป็นแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนอ่านอยู่ในขอบเขตที่ตั้งไว้แล้วจะทำให้เข้าใจดีขึ้น และจาก การศึกษางานวิจัยที่มี การนำวิธีสอนแบบ SQ4R ไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่าน พบว่าการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้ดีขึ้นได้

แนวทางในการแก้ปัญหาการขาดความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนนอกจากการใช้วิธี สอนแบบ SQ4R แล้ว ผู้วิจัยยังมีความสนใจในการใช้แผนที่ความคิดเข้ามาประกอบอีกด้วย เพราะแผนที่ความคิด เป็นเครื่องมือในการจัดระบบความคิดที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเรียบง่ายที่สุด เป็นรูปแบบการจดบันทึกที่ สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ สามารถแสดงให้เห็นความคิดได้ง่าย และชัดเจน โดยผู้เรียนถ่ายทอดความคิด หรือข้อมูลต่างๆที่มีอยู่ในสมอง ลงในกระดาษ โดยการใชภาพ สี เส้น และการโยงใย แทนการจดย่อแบบเดิมที่ เป็นบรรทัดเรียงจากบนลงล่าง ซึ่งช่วยให้การนำข้อมูลจากภายนอกส่งเข้าสมอง ให้เก็บรักษาไว้ได้ดีกว่าเดิม ซ้ำ ยังช่วยให้เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เนื่องจากเป็นการจดบันทึกที่มองเห็นการแยกแยะเรื่อง ข้อความหลัก และข้อความสนับสนุน เชื่อมโยงเป็นภาพรวม และเปิดโอกาสให้สมองเชื่อมโยงข้อมูลหรือความคิดต่างๆ เข้าหา กันได้ง่ายกว่า (ธัญญา ผลอนันต์ และ ขวัญฤดี ผลอนันต์ 2550 : 31-32) ซึ่งสอดคล้องกับที่ สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2545 : 80) ได้กล่าวไว้ว่า แผนที่ความคิดนั้น สามารถนำไปใช้ได้ทั้งชีวิตส่วนตัวและการทำงานจริง และเห็นว่า ถ้านำเทคนิคแนวคิดนี้ไปขยายผลในวงการศึกษา จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่มีหน้าที่จัดการ เรียนรู้ ช่วยพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ช่วยในเรื่องการวิเคราะห์ คิดเชื่อมโยง เข้าใจเนื้อหา การ นำเสนอข้อมูล และทำให้การเรียนรู้เป็นเรื่องสนุกสนาน มีชีวิตชีวา ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมายนั่นเอง นอกจากนี้ แผนที่ความคิดยังมีประโยชน์กับการจัดการเรียนรู้โดยสามารถนำมาใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ทั้ง 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และขั้นสรุปบทเรียนและประเมินผล จาก การศึกษางานวิจัยที่มีการนำแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาความสามารถในการเรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้โดย ใช้แผนที่ความคิด สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้น พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับ แผนที่ความคิด สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และยังไม่ มีผู้สนใจที่จะนำวิธีการทั้งสองวิธีดังกล่าวมาใช้ร่วมกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่าน เชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เพื่อนำ

ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้
2. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 จำนวน 11 ห้องเรียน รวมนักเรียน 483 คน ซึ่งทางโรงเรียนจัดนักเรียนในแต่ละห้องในลักษณะละความสามารถ

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 2 โรงเรียนคงคาราม อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1 ห้องเรียน มีนักเรียนจำนวน 45 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์ ในรายวิชาภาษาไทย (ท 22101) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านเชิงวิเคราะห์สาร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับตัวชี้วัด ท 1.1 ม.2/2 จับใจความสำคัญ สรุปความ และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/3 เขียนผังความคิดเพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนต่างๆที่อ่าน ท 1.1 ม.2/4 อภิปราย แสดงความคิดเห็น และข้อโต้แย้งเกี่ยวกับ เรื่องที่อ่าน ท 1.1 ม.2/5 วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน และข้อคิดเห็นจากบทความที่อ่าน และ ท 1.1 ม.2/7 อ่าน

หนังสือ บทความ หรือคำประพันธ์อย่างหลากหลาย และประเมินคุณค่าหรือแนวคิดที่ได้จากการอ่าน เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิต โดยเลือกใช้บทอ่านดังต่อไปนี้

1. บทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ และข่าว
2. บทอ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่างๆ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ และ ความคิดเห็นของนักเรียน

ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

4. ระยะเวลาในการทดลอง

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการทดลอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ จำนวน 10 ชั่วโมง รวมทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 8 แผน คือ การอ่านเชิงวิเคราะห์บทอ่านประเภทร้อยแก้ว ได้แก่ เรื่องสั้น บทความ และข่าว จำนวน 6 แผน และบทอ่านประเภทร้อยกรอง ได้แก่ คำประพันธ์ประเภทต่างๆ จำนวน 2 แผน ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิควิธีการสอน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน ใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.53 – 0.74 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 – 0.57 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.75 สามารถนำไปใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้

3. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด จำนวน 1 ฉบับ มีจำนวน 12 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอทำการวิจัย ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองทั้งหมด 10 ชั่วโมง
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre – test) กับกลุ่มตัวอย่าง
3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
4. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post – test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันแต่สลับข้อ สลับตัวเลือก
5. ผู้วิจัยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด
6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที่ แบบที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t –test dependent) โดยในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด มีผลการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

กลุ่มทดลอง	N	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	45	30	15.31	3.83	10.95*	.000
หลังเรียน	45	30	19.33	2.88		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการทดสอบของกลุ่มตัวอย่างก่อนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 15.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.83 และหลังการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 19.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.88 เมื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย พบว่า ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด

ข้อ	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	ลำดับ ที่
1.	ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	4.34	0.72	มาก	1
2.	ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	4.22	0.83	มาก	3
3.	ด้านประโยชน์ที่ได้รับ โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด	4.25	0.81	มาก	2
รวมทุกด้าน		4.27	0.79	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.27$ และ S.D. = 0.79)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์มีค่าเฉลี่ยหลังจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอน เข้าใจง่าย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างสะดวก ดังที่ สுகนธ์ สินธพานนท์ (2545 : 287 – 290) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ด้วยตนเอง โดยเน้นการอ่านแบบช้าๆจนกว่า จะเข้าใจและจดจำเรื่องราวที่อ่านได้ ประกอบไป

ด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการนำเสนอสิ่งเร้าเพื่อให้ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ 2. ขั้นสอน แบ่งเป็น 2.1 Survey (S) ผู้เรียนอ่านเนื้อหาอย่างคร่าวๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง 2.2 Question (Q) ผู้อ่านตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านเพื่อเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น 2.3 Read (R) ผู้อ่าน อ่านเนื้อหาซ้ำอีกครั้งอย่างละเอียด 2.4 Record (R) ผู้เรียนจดบันทึกข้อมูลต่างๆที่ได้อ่าน โดยใช้ข้อความรัดกุมตามความเข้าใจของผู้เรียน 2.5 Recite (R) ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญโดยใช้ภาษาของตนเอง 2.6 Reflect (R) ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นจากบทอ่าน และ 3. ขั้นสรุปและประเมินผล เป็นการวัดและประเมินผลของผู้เรียน จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ประกอบไปด้วยขั้นตอนหลายขั้นตอน และใช้ทักษะทางภาษาไทยหลายทักษะมาประกอบกัน ได้แก่ การอ่าน การตั้งคำถาม การคิด และการเขียน เป็นต้น โดยเฉพาะทักษะการอ่าน วิธีสอนแบบ SQ4R ใช้หลักการอ่านซ้ำๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัยเป็นของตนเอง ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียน โดยเริ่มจากการทบทวนความรู้เดิม และเชื่อมโยงเข้าสู่เรื่องที่จะสอน ผู้สอนนำแผนที่ความคิดแบบใยแมงมุม (Spider Map) มาใช้ โดยให้ผู้เรียนช่วยกันระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนก่อนว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านหรือเรียนอย่างไรบ้าง ขั้นที่ 2 ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็นรายละเอียดได้ดังนี้ 2.1 Survey (S) ให้ผู้เรียนอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ว่าสิ่งที่ตนอ่านนั้นมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องใด และมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง 2.2 Question (Q) ให้ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน การตั้งคำถามนี้จะทำให้ผู้อ่าน มีความอยากรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงเพิ่มความเข้าใจในการอ่านมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนได้อีกด้วย 2.3 Read (R) ให้ผู้เรียนอ่านบทอ่านนั้นซ้ำอีกอย่างละเอียด และค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นตอนนี้จะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ การสรุปความและการหารายละเอียดจากเรื่อง ที่อ่านได้ 2.4 Record (R) ให้ผู้เรียนเขียนคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งไว้ และจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการอ่าน โดยเฉพาะส่วนที่เป็นสาระสำคัญ โดยใช้สำนวนภาษาของตนเอง ขั้นตอนนี้ช่วยพัฒนาทักษะการคิดและการเขียนสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน ซึ่งเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนจากเรื่อง ที่อ่านได้ 2.5 Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan เพื่อสรุปเรื่องราวที่อ่านในประเด็นต่างๆ ขั้นตอนนี้ถือเป็นการจัดระบบความคิด โดยการใช้แผนที่ความคิด ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและจดจำในเรื่องที่อ่านได้ดีมากยิ่งขึ้น และ 2.6 Reflect (R) ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ วิเคราะห์บทอ่าน แล้วแสดงความคิดเห็น นำเสนอผลงานการเขียนแผนที่ความคิด ของแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาทักษะการคิด และเป็น การประเมินผลการอ่านเชิงวิเคราะห์ว่าผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทอ่านได้หรือไม่ ขั้นที่ 3 ขั้นการนำไปใช้ ครูซักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของเรื่องที่เรียนที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และ ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและประเมินผล ผู้เรียนและครูร่วมกันสรุปเนื้อหาที่เรียนอีกครั้ง และประเมินผลงานของนักเรียน จากขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดของผู้วิจัยดังกล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า วิธีสอนแบบ SQ4R ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยผ่านขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นระบบ อาศัยหลักการฝึกปฏิบัติในขั้นตอนการอ่านซ้ำๆ ตั้งแต่การอ่านสำรวจการตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน การอ่านอย่างละเอียดเพื่อค้นหาคำตอบ การสรุป

ใจความสำคัญจากการอ่าน การใช้แผนที่ความคิดสรุปเรื่องที่อ่าน และการวิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น จากเรื่องที่อ่าน โดยเฉพาะ ขั้นตอน Question (Q) ผู้เรียนตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน การที่ผู้เรียนจะตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ จะต้องใช้ความคิดในระดับสูง และคำถามจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเพิ่มความสนใจในการอ่านเพื่อหาคำตอบมากยิ่งขึ้น จนทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง ทุกแง่มุม สอดคล้องกับ ฌ็องท์ซอร์ กันซาติ (2550: 67) ที่กล่าวว่า การใช้คำถามในการสอนอ่านทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่านเนื้อหา มากยิ่งขึ้น เพราะคำถามช่วยให้นักเรียนได้แนวคิดจากคำถาม และพยายามหาคำตอบในขั้นตอนการอ่าน ดังนั้น การใช้คำถามจึงเป็นแนวทางให้นักเรียนอ่านเนื้อหาที่อยู่ในขอบเขต ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายและเข้าใจดียิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ สนธญา พลีสตี (2548 : 22) ที่ได้อธิบายประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ไว้ว่า เป็นการฝึกทักษะในการอ่านทำให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านดีขึ้น เข้าใจและจำเรื่องได้ดีและยัง ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อีกด้วย

ในขณะเดียวกัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดเข้ามาประกอบในขั้นตอนนำเข้าสู่บทเรียน และขั้นตอน Recite (R) ให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิด ตามแนวคิด ของ Tony Buzan เพื่อสรุปเรื่องราวที่อ่านในประเด็นต่าง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่า การใช้แผนที่ความคิด ทำให้นักเรียน สามารถทบทวนความรู้เดิม จัดระบบความคิด ลำดับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่อง ที่อ่านได้ ช่วยทำให้ผู้เรียน จดจำในสิ่งที่เรียนได้ดีกว่า และมีความน่าสนใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดความคิด สร้างสรรค์และจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานได้มากกว่า สอดคล้องกับคำกล่าวของ ธัญญา ผลอนันต์ และ ขวัญฤดี ผลอนันต์ (2550 : 24) ที่กล่าวถึงหลักการของแผนที่ความคิดไว้ว่า สอดคล้องกับการทำงานตาม ธรรมชาติของสมอง ช่วยพัฒนาสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา เป็นการเปลี่ยนวิธีการจดบันทึกแบบเดิม ให้มีสีสัน สดใส น่าจดจำ และมีโครงสร้างการจัดเรียงข้อมูลที่ดี นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สมศักดิ์ สินธุเวชชัย (2542 : 21) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของแผนที่ความคิด กับการใช้งานด้านการจัดการเรียนรู้ในด้านผู้เรียนว่า เหมาะ สำหรับผู้เรียนนำมาใช้จัดบันทึกความรู้ สรุป ทบทวนความรู้เดิม จัดระบบข้อมูล ด้านผู้สอน คือ ครู สามารถนำมา เป็นเครื่องมือในการวางแผน การสร้างหลักสูตร แผนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ การตรวจสอบความรู้ ของผู้เรียนและให้ผู้เรียนสรุปความเข้าใจจากบทเรียนได้ ในขณะเดียวกัน ทิศนา แหมมณี (2547 : 27) ก็ได้ กล่าวถึง ประโยชน์ของแผนที่ความคิดว่า แผนที่ความคิดจะช่วยทำให้เห็นองค์ประกอบหลักของข้อมูลที่เชื่อมโยง กันอยู่ ทำให้ผู้เรียนจดจำข้อมูลได้ง่ายและเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประคองแก้ว ภูวงษ์ (2550 : 77) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ แผนที่ความคิด และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยสรุปว่า วิธีสอนโดยใช้แผนที่ความคิด ทำให้นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียน มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม ได้ช่วยเหลือกันในการจัดทำแผนผัง ความคิด ฝึกให้นักเรียนรู้จักการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยวรรณ ปิ่นประชา สรร (2554 : 112 - 116) ที่ได้วิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียน อย่างสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียน อย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ตามแบบฉบับของโทนี บูซาน มีทักษะการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีญดา เทียมหมอก (2558 : 1185 - 1187) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึก การอ่านจับใจความสำคัญที่นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิด (Mind - Mapping Technique) เข้ามาประกอบ ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจับใจความ สรุปความรู้และข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง ซึ่งเห็นได้จากการทำกิจกรรมในแต่ละแบบฝึก จะเห็นได้ว่านักเรียนสามารถเขียนแผนที่ความคิดได้อย่างถูกต้อง ส่งผลให้นักเรียนสามารถอ่านจับใจความได้ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียน หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดพบว่า ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยมี ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 4.27 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.79 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่นักเรียนเห็นด้วยมากเป็นลำดับแรก คือ ด้านการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.34$ และ S.D. = 0.72) รองลงมาคือด้าน ประโยชน์ที่ได้รับ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.25$ และ S.D. = 0.81) และ ด้านบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.22$ และ S.D. = 0.83) ตามลำดับ สาเหตุอาจเป็นเพราะวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาพัฒนาทักษะการอ่าน จากเดิมที่นักเรียนไม่ถนัดทักษะการอ่าน เพราะไม่รู้เทคนิคในการอ่าน ไม่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายหรือค้นหาคำตอบจากการอ่าน แต่เมื่อได้ปฏิบัติตามขั้นตอนวิธีสอนแบบ SQ4R ซึ่งผู้เรียนจะได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการอ่านซ้ำๆหลายขั้นตอน อ่านอย่างเป็นระบบ และเป็นการอ่านอย่างมีเป้าหมายเพื่อค้นหาคำตอบของคำถามที่ได้ตั้งเอาไว้ ย่อมทำให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากยิ่งขึ้น รวมทั้งรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรม เป็นลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่ม แต่ละขั้นตอน สมาชิกทุกคนในกลุ่มต้องร่วมมือกันในการระดมสมอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันทำงานและสร้างสรรค์ผลงานของกลุ่มออกมาให้สำเร็จ โดยครูจะพยายามซักถาม และให้คำแนะนำ แก่นักเรียนเสมอ ในกรณีที่มีคำถามหรือข้อสงสัยใดๆ มีความเป็นกันเองกับนักเรียนทำให้นักเรียน เกิดความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ของ ทิพย์สุนทร อนันบุตร (2542 : 53) ที่ได้เสนอแนะการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่า ผู้เรียนต้องได้เรียน ด้วยการเสาะแสวงหา ใฝ่รู้ วิเคราะห์วิจารณ์ คิดค้น สร้างความรู้ เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Center) โดยมีครูเป็นผู้คอยแนะนำ นอกจากนี้ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ครูผู้สอนแบ่งกลุ่มผู้เรียนโดยคละความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน มีการแบ่งหน้าที่กันภายในกลุ่มอย่างชัดเจนว่า ใครปฏิบัติหน้าที่ใด จากการสังเกตการทำงานกลุ่มของผู้เรียนพบว่า ผู้ที่เรียนเก่งจะกระตุ้นผู้ที่เรียนอ่อนกว่าให้ช่วยกันคิดหาคำตอบและทำงาน ผู้ที่เรียนอ่อนกว่า มักจะได้รับมอบหมายให้ทำขั้นตอน Recite (R) สรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านในลักษณะของแผนที่ความคิดตามแนวคิดของ Tony Buzan ทำให้ผู้ที่เรียนอ่อนรู้สึกได้รับการยอมรับ มีกำลังใจมากขึ้นในการทำงาน ผู้เรียนทุกคนได้ช่วยกันระดมความคิด และร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จรวดเร็วมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ

แนวคิดของ สุรพล พยอมแย้ม (2544 : 103) ที่กล่าวถึงการทำงานเป็นกลุ่มว่า ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างโอกาสของผู้เรียนในการทำกิจกรรมให้มากที่สุด อีกทั้งบทอ่านที่ครูเลือกนำมาใช้นั้นมีเนื้อหาที่มีความหลากหลาย แบ่งเป็น เรื่องสั้น บทความ ข่าว และคำประพันธ์ โดยเน้นเรื่องราวที่ใกล้ตัว เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้อ่านกระตือรือร้นสนใจที่จะอ่าน เนื้อหานั้นๆมากยิ่งขึ้น เมื่อผู้เรียนได้อ่าน และวิเคราะห์ จะรู้สึกว่าการอ่านที่อ่านน่าสนใจ ได้รับทั้งความรู้ใหม่ และข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริงได้ นับเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความพึงพอใจจากการอ่าน นอกจากนี้ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูจะพยายามซักถามและให้คำแนะนำแก่นักเรียนเสมอ ในกรณีที่มีคำถามหรือข้อสงสัยใดๆ เป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและสามารถเรียนรู้ตามขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีพระจันทร์ แสงเขตต์ (2558 : 80 – 81) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน จากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ในภาพรวม นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แผนที่ความคิดสามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความให้ดีขึ้น และทำให้นักเรียนสามารถสรุปบทเรียนด้วยตนเองได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธิดา บุปผาสาย (2559 : 200) ที่ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

ดังนั้น จากการอภิปรายผลข้างต้น จึงสรุปผลได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด เป็นวิธีสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้ และเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความพึงพอใจที่ดีแก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และการศึกษาครั้งต่อไป ซึ่งประกอบด้วยข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด ผู้สอนควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาและความยาวที่ไม่มากเกินไป ข้อสังเกตจากการทดลอง พบว่า ระยะเวลาที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R ในแต่ละขั้นตอนนี้ค่อนข้างใช้เวลานาน โดยเฉพาะขั้นตอน Read นักเรียนใช้เวลาในการอ่าน และทำความเข้าใจเรื่องค่อนข้างนาน จนทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการอ่าน และไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนให้ครบภายในเวลาที่กำหนดได้ จึงต้องมีการขยายเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ดังนั้นผู้สอนควรกำหนดระยะเวลาในการทำ

กิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม และมีความยืดหยุ่น รวมถึงคัดเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหา และความยาวที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมด้วย

2. ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกครั้ง ครูควรทบทวนถึงความหมายของขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดใหม่ทุกครั้ง เนื่องจากบางครั้งผู้เรียน ยังสับสนและจำรายละเอียดแต่ละขั้นตอนไม่ได้ เพราะเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนไม่เคยรู้จักมาก่อน

3. การเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกกระตือรือร้นและมีความพยายามที่จะทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้ดีขึ้นได้ รวมทั้งทำให้บรรยากาศในการเรียนผ่านคลาย ผู้เรียนไม่รู้สึกเครียดจนเกินไป

4. การทำกิจกรรมกลุ่ม โดยแต่ละผู้เรียนตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน เพื่อให้สมาชิก ได้ช่วยกันระดมความคิด ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน ช่วยเหลือกัน และได้รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันนั้น ผู้เรียนส่วนใหญ่เข้าใจวัตถุประสงค์ของครูและสามารถปฏิบัติตามได้ แต่ผู้เรียนบางส่วนรู้สึกไม่ชอบในการแบ่งกลุ่มลักษณะนี้ เพราะทำให้ไม่ได้ทำงานร่วมกับเพื่อนสนิท หรือบางกลุ่มยังไม่ช่วยเหลือกันทำงานเท่าที่ควร ครูจึงต้องอธิบายเหตุผล และพยายามกระตุ้นนักเรียนให้ร่วมมือกันทำงาน โดยมีการแบ่งงานให้สมาชิกแต่ละคนได้ร่วมกันรับผิดชอบตามความเหมาะสม ทำให้ภายหลัง บรรยากาศในการเรียนรู้ดีขึ้นตามลำดับ ดังนั้น ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ครูควรอธิบายเหตุผลและชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงข้อดีของการทำงานเป็นกลุ่มก่อนเรียนทุกครั้ง รวมทั้งคอยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านระดับอื่น เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับเทคนิคการสอนหรือสื่อการเรียนรู้อื่นๆ

3. ควรมีการนำวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิดไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางภาษาไทย ในเนื้อหาอื่นๆ นอกเหนือจากการอ่าน เช่น วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ.กระทรวงศึกษาธิการ.(2546).การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.

กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2551).หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.กรุงเทพมหานคร: โรง

พิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จำรูญ เหลืองขจร.(2543).“การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม”วารสารวิชาการ 3, (2

กุมภาพันธ์ 2543) : 35 – 49 .

- ณันท์ขจร กันชาติ.(2550).“ผลของการสอนอ่านแบบ SQ3R ที่มีต่อความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความสนใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ทิพย์สุนทร อนันต์บุตร.(2542).**การอ่านเพื่อการวิเคราะห์**.พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิตินา แชมมณี.(2547).**ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมมณีและคณะ.(2547).**การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์.(2550).**Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้**. กรุงเทพมหานคร : ขวัญข้าว'94.
- ธิดา ปู่สามสาย.(2559).“ การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความ ด้วยเทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบ SQ4R โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5” วารสารวิชาการ Veridian E – Journal 9, 3 (กันยายน – ธันวาคม) : 200 .
- ธิดิยา สัญญจันทร์.(2559).**หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.สัมภาษณ์**, 20 กรกฎาคม.
- บุหลัน คำยิ่ง.(2556).“การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยอย่างมีวิจารณญาณชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R.”การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประคองแก้ว ภูวงษ์.(2550).“การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์ด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรทิพย์ แข็งขัน และ เฉลิมลาภ ทองอาจ.(2553). **โมเดล 5 โมเดล การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อพัฒนากระบวนการคิด ในคู่มือฝึกอบรมภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**.กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียูดา เทียมหมอก.(2558).“การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยแบบฝึกการอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด” วารสารวิชาการ Veridian E – Journal 8, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 1185 – 11187.
- ศรีพระจันทร์ แสงเขตต์.(2558).“การพัฒนาความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้แผนที่ความคิดร่วมกับแบบฝึกทักษะภาพการ์ตูน ” วารสารวิชาการ Veridian E – Journal 8, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม) : 1201 – 1202.

- สนธญา พลิตี. (2548). “ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนวิทยาศาสตร์ด้วยวิธี เอส คิว โฟร์ อาร์ ” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์.(2542).**กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน**.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.(2545).**แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**.พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.(2551).**ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ .(2545).**การจัดกระบวนการเรียนรู้:เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544**.กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- สุรพล พยอมแย้ม.(2544).**จิตวิทยาพื้นฐานสำหรับการศึกษา**. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ มูลคำ.(2550).**กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์**.พิมพ์ครั้งที่ 4.กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ.(2545).**วิธีจัดการเรียนรู้**.กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์.
- อัจฉรา ประดิษฐ์.(2552).**ชวนเด็กไทยให้เป็นนักอ่าน(1)**.กรุงเทพมหานคร : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร.(2554). “ผลการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านและการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แผนที่ความคิดตามแบบของโทนี บูซาน (Tony Buzan) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3”วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุทัยวรรณ มินุช.(2559).**ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย. สัมภาษณ์**, 20 กรกฎาคม 2559.